

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ
БАЊА ЛУКА
Трг Републике Српске 1

Број: 15.04-96-75/18

Датум: 11.09.2018. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, рјешавајући по захтјеву „САС“ д.о.о. Прибој, кога заступа Миодраг Стојановић, за издавање еколошке дозволе за МХЕ „Крупац“, на ријеци Жељезници, на територији општина Источна Илиџа и Трново, инсталиране снаге 0,990 MW, а на основу члана 90. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12 и 79/15), члана 2. Правилника о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12) и члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Даје се „САС“ д.о.о. Прибој, ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА за МХЕ „Крупац“, на ријеци Жељезници, на локацији к.ч. 542, 543, 544 и 545, К.О. Крупац, општина Источна Илиџа и к.ч. 2325 и 2317 К.О. Кијево, општина Трново, снаге 0,990 MW.
2. Погони и постројења за које се издаје еколошка дозвола су:
 - 2.1. Хидроенергетско постројење МХЕ „Крупац“ које чине сљедећи објекти:
 - Водозахватна грађевина која се састоји од три цјелине: чеони водозахват на лијевом крилном зиду са таложном комором, преливни праг фундиран у дно ријеке и рибља стаза и темељни испуст на десном крилном зиду
 - Слапиште за умирење преливног млаза са крилним зидовима (са лијеве и десне стране) на чијој лијевој страни се налази чеони водозахват дужине 5 m у којем се налази устава
 - Цјевовод од водозавата до машинске зграде, дужине 2770 m чија траса је постављена на лијевој страни обале, између пута и ријеке
 - Машинска зграда
3. „САС“ д.о.о. Прибој е дужан је да:
 - 3.1. Испуни основне обавезе заштите животне средине, у складу са чланом 83. Закона о заштити животне средине током рада и престанка рада постројења.
 - 3.2. Примјени мјере ублажавања негативних утицаја на животну средину и мониторинг емисија, током рада и престанка рада постројења, у складу са достављеном документацијом за издавање еколошке дозволе, а посебно:

3.2.1. Опште мјере заштите

Током припреме захвата :

- Припремити Елаборат о уређењу градилишта у којем треба да буде дефинисан унутрашњи транспорт, складиштење материјала, снабдијевање енергијом и питком водом, начин збрињавања отпадних вода, грађевинског и другог отпада, мјере заштите на раду, систем противпожарне заштите.
- Пројектном документацијом дефинисати материјале и начин извођења радова, у циљу спречавања негативних посљедица усљед лошег извођења радова или кориштења неадекватних материјала.
- Пројектовање и изградњу предметног система спровести уз уважавање физичко-механичких и хемијских карактеристика тла , да би се објекти извели безбједно и економично уз обезбјеђење стабилности објеката и терена у дужем временском периоду.

Након завршетка радова на изградњи система:

- Објекте за смјештај радника и друге помоћне објекте уклонити и простор очистити (уколико ће се неки од објеката користити касније у туристичке сврхе исте привести планираној намјени уз одговарајућу документацију).
- На евентуалном позајмишту материјала спровести антиерозионе мјере како би се спријечила појава клизишта, обрушавања и слично.
- Уредити и оплеменити простор око МХЕ како би се умањио негативни утицај на пејзаж.

3.2.2. Мјере за заштиту ваздуха

За вријеме изградње:

- Теретна возила и друга возила, који ће одвозити/довозити грађевински материјал и слично, прије изласка на саобраћајнице очистити од остатака земље која се може наћи на точковима возила, у складу са Законом о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 06/06).
- Извршити прекривање церадом возила који превозе изразито суви прашинасти материјал уколико возило иде у јавни саобраћај.
- Брзину и рад транспортних средстава прилагодити условима пута.
- Вршити техничке прегледе машина и возила која ће се користити приликом изградње објеката.
- Користити уређаје, возила и постројења са минималним утицајем на квалитет ваздуха.
- Обавезно користити нискосумпорна горива као енергенте.
- Примјенити све мјере током извођења грађевинских радова (ископ, утовар и истовар материјала) за спречавање дисперзије лебдећих честица на локацији, и примјењивати све мјере заштите којима се емисије лебдећих честица доводе у граничне вриједности (оптимална влажност материјала, квашење и орошавање материјала).
- Редовно одржавати и квасити приступне и друге градилишне путеве као и манипулативне платое.

- У циљу оцјене утицаја на стање квалитета ваздуха при извођењу радова на изградњи предметне мале хидроелектране пратити концентрацију загађујућих материја у ваздуху.

У току експлоатације:

- У току експлоатације предметог енергетског постројења нису потребне посебне мјере заштите ваздуха јер је технолошки процес производње електричне енергије такав да нема утицаја на ваздух.

3.2.3. Мјере за заштиту вода

У току изградње:

- Није дозвољено извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечиог корита без претходне сагласности надлежних институција.
- Квалитет воде по изласку из хидроцентрале треба бити бар истог квалитета воде који се у њу упушта.
- Пратити вриједности параметара квалитета воде аутоматском мјерном опремом на локацији водозахвата и машинске зграде.
- За грађевинске раднике на локацији обезбједити покретне преносне еколошке санитарне тоалете и у сарадњи са надлежном комуналном службом редовно их одржавати и празнити.
- На градилиштима и за транспорт опреме и материјала искључиво користити технички исправну механизацију и превозна средства.
- Забрањује се дистрибуција горива на предметном локалитету због могућности загађења животне средине.
- На предметној локацији поставити посуду за адсорбенс (пиљевина, пијесак, екопор) у случају просипања нафте и нафтних деривата.
- Отпад настао упијањем нафте и нафтних деривата посебно одлагати и третирати као опасан отпад у договору са надлежном службом.
- Успоставити систем адекватног управљања отпадним водама већ у фази организације градилишта тако да се прилазне саобраћајнице и манипулативне површине изграде тако да буде обезбијеђен одвод површинских вода и прилагођена предвиђеној фреквенцији и терету транспортних возила који ће се кретати на наведеној локацији.
- Добром организацијом и надзором минимизирати могућност инцидентног загађења воде због немарности особља.
- Вишак материјала након изградње предметног постројења не смије се истресати у водоток.
- Површине на локацији редовно чистити и одржавати уредним.
- Прање и одржавање радне механизације не обављати на предметној локацији.
- Обавезно се придржавати смјерница (провођење мјера управљања водног ресурса) и услова који су дати у водној сагласности - дозволи.
- Заштитити површине осјетљиве на ерозију средствима стабилизације која спречавају ерозију и наношење еродираниог материјала у водоток, прије свега на обале потока на којима ће се изводити највећи обим грађевинских радова.
- Предузимати активности у циљу заштите постојеће вегетације и постојећу вегетацију максимално сачувати.

- У случају појаве ерозивних процеса подузети хитне мјере стабилизације тла.
- Квалитетнију земљу из ископа користити за рекултивацију околног земљишта и насипа тако да се сав материјал од ископа који неће бити употребљен у току грађевинских активности депонује на за то предвиђеним локацијама и заштити од ерозије.
- Избјегавати деградацију тла изван пројектом дефинисаног простора, те засјецање нагиба и узимање грађевинског материјала из падина подложних клизању.

У току експлоатације:

- Прелив на водозахвату мора да омогући пропуштање еколошки прихватљивог протока (биолошког минимума), према одредбама члана 65. Закона о водама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17).
- За предметно постројење ускладити и спроводити програм мониторинга за континуирано праћење хидролошких параметара квалитета површинских вода.
- Вршити контролу испуштања биолошког минимума низводно од водозахватне грађевине путем аутоматске мјерне станице.
- Оборинске воде са кровова објеката одводити у упојни бунар.
- Оборинске воде са манипулативних површина спровести у сепаратор масти и уља, прије испуштања у крајњи реципијент.
- Испод трансформаторског постројења машинске зграде, као и испод турбине изградити непропусне танкване, уљне базене запремине довољне да могу примити сво евентуално исцурјело турбинско или изолационо уље из трансформатора у машинској згради.
- Квалитет воде по изласку из хидроцентрале мора бити бар истог квалитета воде који се у њу упушта.
- Изградњом и функционисањем предметног постројења не смије се угрозити постојеће стање околних објеката, саобраћајних и других објеката инфраструктуре, пољопривредног, шумског и водног земљишта, као и постојеће стање режима површинских и подземних вода.
- Пошто у предметном објекту – машинској згради није предвиђен стални боравак људи, нема настајања санитарних и фекалних вода и нема потребе за реализацијом уређаја за пречишћавање ове врсте отпадних вода.
- **Само пречишћене воде испуштати у крајњи реципијент у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01).**

3.2.4. Мјере за заштиту земљишта

У току изградње:

- Прије почетка изградње испланирати приступне путеве за механизацију, те одлагалишта на локалитетима гдје ће бити најмања штета за биљни покров.
- На цијелој површини унутар границе извођења радова привремено уклонити површински слој земљишта и то попречним скидањем слојева са депоновањем материјала на привремене депоније дуж границе зоне радова.
- С обзиром да се ради о подручју у ком преовладавају земљишта нижих бонитетних категорија, односно земљишта која имају минимални надслој хумуса, уколико се при скидању површинског слоја наиђе на исти, оставити га за касније

хортикултурно уређење локације градилишта чиме ће се умањити деградација педолошког слоја земљишта.

- Спровести редовно и контролисано збрињавање комуналног и опасног отпада, односно забрањено је било какво привремено или трајно одлагање отпадног материјала на околно тло осим на за те намјене Пројектом организације градилишта и Планом управљања отпадом предвиђеним мјестима, те поставити непропусне контејнере за отпад.
- Након завршетка радова санирати приступне путеве, привремена паркиралишта механизације и опреме те уклонити вишак грађевинског и отпадног материјала са ширег простора око мјеста грађења.
- Уништавање постојеће вегетације свести на минимум да се спријече процеси клизања и ерозије тла.
- Површине осјетљиве на ерозију заштитити средствима за стабилизацију као и биљкама које спречавају ерозију.
- Машински парк мора бити у исправном стању због спречавања процуривања уља и нафтних деривата у околину, а гараже и платои на којима се врши евентуално прање и одржавање возила морају имати систем за прикупљање употребљених вода и отпадних уљних материја у таложник са сепаратором.
- Строго се забрањује дистрибуција горива на градилишту.
- Све привремене објекте, позајмишта, предмете и материјале са површина кориштених за потребе градилишта уклонити након завршетка радова и изравнати те површине уз њихово довођење у првобитно стање.
- Посебно водити рачуна о томе да се материјал из ископа не отискује у ријечно корито.
- Редовно контролисати исправност грађевинских машина да не би дошло до неконтролисаног излијевање нафте или моторног уља.
- У току грађења при манипулисању са нафтом и њеним дериватима предузети максималне мјере заштите.
- Могућност инцидентних ситуација свести на минимум добром организацијом грађења и надзором над извођењем радова.
- Добрим одабиром локације одлагалишта отпадног материјала спријечити појаве ерозије, нестабилности падина и обрушавања терена.
- Радови на предметној локацији се морају организовати у оквиру димензија градилишта, утврђеног пројектном документацијом, како би се спријечила деградација околног земљишта, флоре и фауне.
- У случају минирања све радове изводити у складу са Правилником о заштитним мјерама при руковању експлозивима и лагумању (минирању) у рудницима и каменоломима, као и при другим радовима и Правилником о техничким нормативима при руковању експлозивним средствима и минирањем у рударству („Службени гласник СФРЈ“, 9/67, 26/88 и 63/88).
- Урадити Акциони план заштите у случају просипања опасних материја у циљу спречавања загађења површинских и подземних вода, као и земљишта.
- У случају просипања нафте и уља одмах извршити чишћење тог простора посипањем апсорбента по загађеном земљишту и на крају механички одстранити загађено земљиште.
- Сакупљено гориво и уље са присутним материјалом и одстрањено земљиште уклонити и депоновати на посебно предвиђено водонепропусно мјесто или у водонепропусни контејнер за опасни отпад.

У току експлоатације:

- На одговарајућим мјестима поставити контејнере затвореног типа за прикупљање комуналног отпада.
- Утврдити начин чувања и складиштења горива, мазива и уља, односно депоновања старог уља и мазива.
- Бурад која ће се користити за чување горива морају бити од поцинчаног челичног лима, заварене конструкције и са по два челична обруча ради заштите приликом премјештања, утовара и истовара.
- Манипулативни плато у кругу хидроелектране асфалтирати тако да се спријечи процуривање нафте и њених деривата у земљиште и евентуално цурење из моторних возила која се крећу у кругу хидроелектране.
- Сва механизација која ће се користити мора бити паркирана на бетонираном платоу за паркинг.
- У случају инцидената извршити хитну интервенцију у складу са оперативним плановима интервентних мјера у акцидентним ситуацијама.
- Вршити редовно одржавање и чишћење сабирних уљних јама испод турбина.
- На мјестима која су највише захваћена ерозионим процесима извршити мјере заштите од ерозије (шумско-мелиоративне радове) посебно на огољеним површинама.
- Редовно пратити околни терен и подузети мјере стабилизације тла ради заштите од ерозије.
- Терен који је раскрчен због грађевинских радова поново озеленити да би се умањили евентуални ерозивни процеси.

3.2.5. заштиту од буке

У току изградње:

- Грађевинске радове који производе велику буку изводити у одређеним временским интервалима у складу са прописима и стандардима.
- Забрањено је коришћење грађевинских машина у ноћном периоду и рад истих ограничити на радне сате и дане у седмици.
- Радници на градилишту морају користити заштитну опрему против буке.
- У случају да поједине машине прекорачују дозвољене вриједности нивоа буке не користити их, односно користити технички исправну механизацију.
- Користити машине са смањеном емисијом буке у животну средину и извршити подизање зеленог појаса, уз правилан одабир и диспозицију вегетације у циљу формирања заштитних баријера.

У току експлоатације:

- У циљу спречавања емисије прекомјерне буке из објекта редовно пратити исправност и одржавати техничке стандарде инсталиране опреме и уређаја.
- Машинска зграда као највећи извор буке мора бити звучно изолована тако да спријечи ширење буке у животну средину.
- Нису потребне посебне мјере заштите становништва од буке у периоду експлоатације малих хидроелектрана, а у току ремонта радници морају користити заштитна средства ради заштите од буке.

3.2.6. Мјере за управљање отпадом

- Забрањено је депоновање било које врсте отпада на предметној локацији.
- Сав вишак земље, настао у фази припреме терена уклонити са локације и депоновати на мјесто и под условима које утврди надлежна комунална служба.
- Селектовано сакупљати грађевински и комунални отпад.
- На локалитету поставити довољан број контејнера за сакупљање комуналног отпада, а затим одвозити у сарадњи са комуналним предузећем у складу са уговором о сарадњи.
- Уколико дође до неконтролисаног истицања опасних материја (гориво, уље) обезбиједити довољне количине адсорбенса и адекватне посуде за прихватање горива, а даљи третман овог отпада вршити од стране овлашћене институције, која мора да обави уклањање опасних материја и санацију терена у складу са одредбама Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13 и 106/15).
- Искориштене нафтне деривате (уља и мазива) сакупљати и складиштити у металну бурад, заштићену од атмосферског утицаја и приступа неовлашћених лица, до збрињавања са овлашћеном институцијом.
- Придржавати се Плана управљања отпадом припремљеним у складу са чл. 22. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13 и 106/15).

3.2.7. Мјере за заштиту пејзажа и екосистема

У току изградње:

- Предузимати мјере за заштиту од пожара.
- Спријечити непотребну експлоатацију природних добара и грађевинске радове изводити у складу са пројектом.
- Засадити зелени појас од аутохтоног садног материјала уз машинску кућу и водозахват у циљу смањења евентуалног утицаја на пејзажне карактеристике цјелокуног предметног подручја.

У току експлоатације:

- Одржавати формирану зелени појас.
- Прилагодити материјализацију објеката МХЕ (у спољној обради избјегавати употребу видљивог бетона, лима, пластичних материјала и сл.), а за облагање предвидјети природне материјале (камен, дрво) како би се објекат уклопио у природно окружење.
- Послије завршетка изградње објекта спровести мјере рекултивације и санације терена, на начин да подсјећа на првобитно стање.
- Новоизграђени цјевовод укопати, канал вратити у првобитно стање, а за стабилизацију корита користити биолошке методе за осигурање обала.
- Сав вишак земље настао у фази припреме терена, уклонити са локације и депоновати на мјесто и под условима које утврди надлежна комунална служба.
- Није дозвољено извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечног корита без претходне сагласности надлежних институција.
- Забрањује се извођење било којих других радова осим предвиђених пројектом.

3.2.8. Мјере за заштиту ихтиофауне

- На објекту предметног постројења изградити објекат за прелаз риба - рибље стазу, чиме ће се обезбиједити несметана лонгитудинална миграцију риба (несметани прелаз из једне акваторије у другу).
- Одржавати рибље стазе проходним.
- Одржавати систем за спречавање продирања риба у постројење хидроелектране.
- Одабрати турбине са заштитом за рибе (концепција: одвраћање риба од кретања у правцу турбина) што је према савременим стандардима изградње таквих објеката у земљама са највишим захтјевима очувања еколошког окружења.
- На преградним мјестима изградити тзв. објекте који ће омогућавати, еколошки прихватљив проток који се утврђује на основу хидролошких особина водног тијела за карактеристичне сезоне, као и минимални средњи мјесечни проток деведесетпетпостотне обезбеђености, на основу члана 65. Закон о водама, тако да се у току експлоатације овог хидроенергетског објекта безусловно поштује водоводни и биолошки минимум у циљу заштите цијелог екосистема, поготово у сушном периоду, те проводити мјере управљања водним ресурсима, сагласно водној дозволи.
- Радови унутар водотока се морају обављати тако да се избјегава замућивање воде у што већој мјери, јер је посљедица замућења воде смањење количине раствореног кисеоника у води што, може имати велике посљедице по живи свијет водотока.

У току експлоатације:

- Трајно обезбиједити еколошки прихватљив проток.
- Одржавати рибље стазе проходним.
- Одржавати у функцији баријере за спречавање пролаза риба до турбина.
- У сарадњи са надлежном организацијом за газдовање рибљим фондом извршавати периодично порибљавање ријеке аутохтоним рибљим врстама.
- У случају евидентне штете по рибљи фонд и друге акватичне организме, а који настану као посљедица извођења радова на предметној локацији или рада предметних хидроелектрана, одговорно лице је дужно извршити надокнаду и урадити програм санације екосистема сходно Закону о рибарству и Закону о заштити природе.

3.2.9. Мјере за заштиту здравља људи

- Извршити благовремено обавјештавање уколико се појави било који негативан утицај на зд људи и животну средину у току изградње и у току експлоатације предметног постројења.

3.2.10. Мјере за заштиту културно – историјског и природног наслеђа

- Уколико се у току радова наиђе на археолошки локалитет, а за који се претпоставља да има статус културног добра, о томе обавијестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се културно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица (члан 82. Закона о културним добрима, „Службени гласник Републике Српске“, број 11/95).
- Уколико се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минералошко-петрографског поријекла, а за које се

претпоставља да има статус споменика природе, обавијестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица (Закон о заштити природе, „Службени гласник Републике Српске“, број 20/14).

3.2.11. Мјере које се предузимају у случају инцидентних ситуација

- Приликом градње објеката хидроелектране прибавити атесте свих материјала који се уграђују у наведени објекат.
- За извођење радова на изградњи објекта обезбиједити стручни кадар који посједује верификацију издату од надлежне институције.
- Приликом пројектовања, градње и функционисања предметног објекта примјенити сва законска рјешења из области заштите од пожара како у области грађевинарства, тако и у области електро и машинских инсталација, а на изведено стање прибавити атесте од овлаштене институције.
- У случају пробоја и истицања трансформаторског уља предвидјети изградњу бетонске уљне јаме која може да прими сву количину уља без расипања у случају екстремног истицања.
- На градилишту располагати са неутрализирајућим средствима за евентуално проливена горива и мазива.
- У сврху заштите од пожара стално проводити мјере заштите од пожара, имати исправна средства за заштиту од пожара и оспособити људе за поступање у случају пожара, а све у складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник Републике Српске“, број 74/12).
- Уколико се изградњом објекта појави било који негативан утицај на здравље људи и животну средину обавезно извршити обавјештавање у складу са одредбама Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12 и 79/15) и надлежностима Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске.
- Током експлоатације постројења константно вршити контролу испуштања еколошки прихватљивог протока, низводно од водозахватне грађевине, путем аутоматске мјерне станице.
- У случају ниског водостаја који би могао прво угрозити утврђени технолошки минимум турбине, обуставити рад МХЕ, односно успоставити мониторинг система режима вода и система интерног надзора и обезбедити безусловно осигурање испуштања гарантованог еколошког и биолошког минимума, те проводити мјере управљања водним ресурсом.

3.2.12. Мјере након затварања и престанка рада постројења

- Локације постројења вратити у задовољавајуће стање, уклонити сав материјал и терен локације потпуно рекултивисати (затравнити, нанијети слој хумуса и озеленити предметну површину).
- Извршити процјену утицаја на животну средину за случај рушења објеката предметног постројења.

3.3. Одговорно лице је дужно да предузме и остале активности и мјере за смањење утицаја на животну средину из предметног комплекса, а које су наведене у Доказима уз захтјев за издавање еколошке дозволе.

4. Приликом изградње предметног постројења или рада постројења не смију се прекорачити граничне вриједности за загађујуће материје и то:

4.1. Вриједности квалитета ваздуха морају бити усклађене са граничним вриједностима нивоа загађујућих материја у ваздуху утврђене Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12).

Граничне вриједности, толерантне вриједности и граница толеранције за заштиту здравља људи за сумпор-диоксид, азот-диоксид, суспендоване честице (PM₁₀, PM_{2.5}), олово, бензен и угљен-моноксид:

Период узимања средње вриједности мјерења	Гранична вриједност	Граница толеранције	Толерантна вриједност
Сумпор-диоксид			
Један сат	350 µg/m ³	150 µg/m ³	500 µg/m ³
Један дан	125 µg/m ³	-	125 µg/m ³
Календарска година	50 µg/m ³	-	50 µg/m ³
Азот-диоксид			
Један сат	150 µg/m ³	75 µg/m ³	225 µg/m ³
Један дан	85 µg/m ³	40 µg/m ³	125 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³	20 µg/m ³	60 µg/m ³
Суспендоване честице PM₁₀			
Један дан	50 µg/m ³	25 µg/m ³	75 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³	8 µg/m ³	48 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2.5} СТАДИЈУМ 1			
Календарска година	25 µg/m ³	5 µg/m ³	30 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2.5} СТАДИЈУМ 2			
Календарска година	20 µg/m ³	-	20 µg/m ³
Олово			
Један дан	1 µg/m ³	-	1 µg/m ³
Календарска година	0,5 µg/m ³	0,5 µg/m ³	1 µg/m ³
Бензен			
Календарска година	5 µg/m ³	3 µg/m ³	8 µg/m ³
Угљен-моноксид			

Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	10 mg/m ³	6 mg/m ³	16 mg/m ³
Један дан	5 mg/m ³	5 mg/m ³	10 mg/m ³
Календарска година	3 mg/m ³	-	3 mg/m ³

Циљна вриједност за суспендоване честице PM_{2.5}

Период узимања средње вриједности мјерења	Циљна вриједност
Календарска година	25 µg/m ³

Циљна вриједност за приземни озон

Циљ	Период рачунања просјечне вриједности	Циљна вриједност
Заштита здравља људи	Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	120 µg/m ³
Заштита вегетације	Од маја до јула	18 000 µg/m ³

Циљна вриједност за арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен

Загађујућа материја	Циљна вриједност
Арсен	6 ng/m ³
Кадмијум	5 ng/m ³
Никл	20 ng/m ³
Бензо(а)пирен	1 ng/m ³

4.2. Дозвољени нивои вањске буке према Правилнику о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл. лист СРБиХ, бр. 46/89):

Подручје (зона)	Намјена подручја	Највиши дозвољени ниво вањске буке (dBA)			
		Еквивалентни нивои		Вршни нивои	
		дан	ноћ	L ₁₀	L ₁
I	Болничко, љечилишно	45	40	55	60
II	Туристичко, рекреацијска, опоравилишно	50	40	60	65
III	Чисто стамбено, васпитно-образовне и здравствене институције, јавне зелене и рекреацијске површине	55	45	65	70
IV	Трговачко, пословно, стамбено и	60	50	70	75

	стамбено уз саобраћајне коридоре, складишта без тешког транспорта				
V	Пословно, управно, трговачко, занатско, сервисно (комунални сервис)	65	60	75	80
VI	Индустријско, складишно, сервисно и саобраћајно без станова	70	70	80	85

Дјеловање буке изван локације постројења не смије да прелази дозвољену границу за другу зону утврђену према намјени подручја (у Доказима се наводи да је непосредно окружење углавном неизграђено).

4.3. Граничне вриједности за квалитет воде, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01):

Редни број	Параметар	Јединица мере	Гранична вредност
1.	Температура воде	°C	30
2.	pH		6,5-9,0
3.	Алкалитет	mg. CaCO ³ /l	-
4.	Електропроводљивост	μS/cm	-
5.	Остатак испарења-укупни	mg/l	-
6.	Остатак-нефилтрабилни	mg/l	35
7.	Остатак-филтрабилни	mg/l	-
8.	Суспендоване материје по <i>Imhoff-u</i>	ml taloga/l	0,5
9.	Растворени кисеоник	mg/l	-
		% засићења	
10.	НРК	mg/l	125
11.	ВРК ₅	mg/l	25
12.	Амонијачни азот	mg/l	10
	Амонијак	mg/l	-
13.	Нитритни азот	mg/l	1
14.	Нитратни азот	mg/l	10
15.	Укупни азот	mg/l	15
16.	Укупни фосфор	mg/l	3
17.	Масти и уља	mg/l	-
18.	Гвожђе	mg/l	2 000
19.	Кадмијум	mg/l	10
20.	Манган	mg/l	500
21.	Никл	mg/l	10
22.	Олово	mg/l	10
23.	Укупни хром	mg/l	100
24.	Цинк	mg/l	1 000

Параметри и класе квалитета површинских вода:

Параметар	Класа квалитета површинских вода				
	I	II	III	IV	V
pH – вриједност	6,8–8,5	6,8–8,8	6,5-9,0	6,5–9,5	<6,5;>9,5
Алкалитет, као CaCO ₃ g/m ³	>175	175-150	150-100	100-50	<50
Укупна тврдоћа, као CaCO ₃ , g/m ³	>160	160-140	140-100	100-70	<70
Електропроводљивост, µS/cm	<400	400-600	600-800	800-1500	>1500
Укупне чврсте материје, g/m ³	<300	300-350	350-450	450-600	>600
Укупне сусп.материје, g/m ³	<2	2-5	5-10	10-15	>15
Растворени кисеоник, g/m ³	>7	7-6	6-4	4-3	<3
Засићеност кисеоником, %	80-100	80-70	70-50	50-20	<20
Презасићеност кисеоником		110-120	120-130	130-150	>150
БПК5 при 20°C, g O ₂ /m ³	<2	2-4	4-7	7-15	>15
ХПК из KMnO ₄ , g O ₂ /m ³	<6	6-10	10-15	15-30	>30
Амонијачни азот, g/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,2-0,4	0,4-1,0	>1,0
Нитритни азот, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,2	>0,2
Нитратни азот, g/m ³	<1	1-6	6-12	12-30	>30
Фосфор, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,1	>0,1
РАН, mg/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,1-0,2	0,2-0,5	>0,5
PCBs, mg/m ³	<0,01	<0,02	0,02-0,04	0,04-0,06	>0,06
Фенолни индекс, mg/m ³	<1	1-3	3-5	5-10	>10
Минерална уља, mg/m ³	<10	10-20	20-50	50-100	>100
Детерџенти, mg/m ³	<100	100-200	200-300	300-500	>500
Гвожђе, mg/m ³	<100	100-200	200-500	500-1000	>1000
Манган, mg/m ³	<50	50-100	100-200	200-400	>400
Олово, mg/m ³	<0,1	0,1-0,5	0,5-2	2-5	>5
Кадмијум, mg/m ³	-	0,05-1	1-2	2-5	>5
Арсен, mg/m ³	<10	10-20	20-40	50-70	>70
Укупни хром, mg/m ³	<5	5-15	15-30	30-50	>50
Сулфати, g/m ³	<50	50-75	75-100	100-150	>150
Хлориди, g/m ³	<20	20-40	40-100	100-200	>200
Флуориди, g/m ³	<0,5	0,5-0,7	0,7-1,0	1,0-1,7	>1,7
Укупни колиформи, N/100ml	<50	50-5000	5*103-5*104	5*104-5*105	>105

5. Мониторинг

5.1. Одговорно лице постројења дужно је проводити мониторинг загађујућих материја на сљедећи начин:

У току изградње:

Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Квалитет ваздуха	Праћење основних параметара за утврђивање квалитета ваздуха предметног подручја према Уредби о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12)	На предметној локацији у зони извођења грађевинских радова	Повремено у току извођења радова или по налогу надлежне инспекције
Мониторинг буке	Петнаестоминутни еквиваленти ниво вањске буке L_{eq}	На предметној локацији, на граници потенцијалном буком најугроженијих зона	Прво мјерење одмах по увођењу машина на градилиште Наредна мјерења по налогу надлежне инспекције
Квалитет воде	Физичко-хемијски параметри квалитета воде (рН, температура, Амонијачни азот, нитритни азот, нитратни азот, фосфор, талог након 0,5h таложења, укупне суспендоване материје, масти и уља, мутноћа)	Најнизоводнији профил у односу на градилиште	Једанпут за вријеме извођења радова или по налогу надлежне инспекције
Квалитет земљишта	Садржај укупних угљиководоника, тешких метала и рН вриједности	Окружење предметне МХЕ	У случају инцидентних ситуација

Мониторинг за вријеме експлоатације:

Предмет мониторинга	Параметар који се осматра	Мјесто вршења мониторинга	Вријеме вршења мониторинга
Квалитет ваздуха	Праћење основних параметара квалитета ваздуха према Уредби о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12)	У зони машинске зграде	По налогу надлежне инспекције
Мониторинг буке	Петнаестоминутни еквиваленти ниво вањске буке L_{eq}	Плато испред машинске зграде	Једанпут годишње

		Улаз у машинску зграду	
Квалитет воде	Физичко-хемијски параметри квалитета воде (рН, температура, Амонијачни азот, нитритни азот, нитратни азот, фосфор, талог након 0,5h таложења, укупне суспендоване материје, масти и уља, мутноћа Проток воде	Површинска вода прије захвата Површинска вода – излаз из МХЕ	Два пута годишње Проток воде континуирано
Квалитет земљишта	Садржај укупних угљиководоника, тешких метала и рН вриједности	Окружење предметне МХЕ	У случају инцидентних ситуација

5.2. Одговорно лице је дужно мониторинг вршити путем овлашћене институције, а извјештаје о извршеном мониторингу достављати надлежном еколошком инспектору.

5.3. Инвеститор је дужан без одлагања пријавити надлежном органу сваку случајну или непредвиђену незгоду или инцидент који значајно утиче на животну средину.

5.4. Одговорно лице постројења дужно је поступати по члану 8. Правилника о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача („Службени гласник Републике Српске“, број 92/07) и о томе извјештавати Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске.

6. Саставни дио овог рјешења чине „Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе“ израђени од овлашћене институције „УНИС“ Институт за екологију, заштиту на раду и заштиту од пожара д.о.о. Источно Сарајево.

7. Накнада за издавање еколошке дозволе обрачуната је и уплаћена у износу од 150,00 КМ.

8. Еколошка дозвола се издаје на период од пет година од дана издавања рјешења.

9. Министарство може извршити ванредну ревизију еколошке дозволе у случајевима утврђеним чл. 95. став 1. Закона о заштити животне средине.

10. Ово рјешење ће бити објављено на интернет страници Министарства за просторно уређење, уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, а обавјештење о издатој еколошкој дозволи ће бити објављено и у једном од дневних листова.

Образложење

Дана 26.07.2018. године, подносилац захтјева „САС“ д.о.о. Прибој, предао је Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију, захтјев за издавање еколошке дозволе за МХЕ „Крупац“, на ријеци Жељезници, на локацији к.ч. 542, 543, 544 и 545, К.О. Крупац, општина Источна Илиџа и к.ч. 2325 и 2317 К.О. Кијево, општина Трново, снаге 0,990 MW.

У складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине, уз захтјев су приложени Докази, које је према истој одредби израђени од „УНИС“ Институт за екологију, заштиту на раду и заштиту од пожара д.о.о. Источно Сарајево, институције овлашћене од овог Министарства за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Докази поднијети уз захтјев садрже елементе које прописује члан 85. став 1. Закона о заштити животне средине.

Уз Доказе прописане чланом 85. став 1. Закона о заштити животне средине приложено је Рјешење овог Министарства, број 15.04-96-38/18 од 12.06.2018. године, којим „САС“ д.о.о. Прибој, није обавезан спроводити процјену утицаја нити прибавити Студију утицаја на животну средину за МХЕ „Крупац“, на ријеци Жељезници, инсталисане снаге 0,990 MW. Такође, приложени су и Локацијски услови за изградњу предметне мале хидроелектране, број 15.02-364-89/18 од 20.06.2018. године, издати од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију.

Изградња предметног постројења је планирана на локацији у кањону ријеке Жељезнице, на лијевој обали, низводно од Богатића ка Војковићима. Преградно мјесто са котом круне од 575,20 мнв налази се на територији општине Трново и исто преграђује ријеку Жељезницу на начин да се изгради преграда дужине 20 м, устава, слапиште, таложник и рибља стаза, а на низводном крају планиране МХЕ планира се изградња машинске зграде са котом „0“ од 536,00 мнв. Између машинске зграде и водозавата планира се изградња челичног цјевовода одговарајућег пречника, за прикупљање и довод воде на турбинска постројења. Планирана дужина цјевовода од профила 1 до профила 112 је 2764 м. Цјевовод се поставља у путном земљишту укопавањем у труп саобраћајнице и на земљишту небрањеног дијела парцела.

Водозхват је чеони, хидраулички је широки праг и контролни профил који одређује капацитет таложника. Профил водозавата, висина прага и ширина прага су усклађени са котом нормалног успора, котам терена на месту водозавата и положајем таложника. Испитивано је више просторних распореда ових грађевина и одабране оне сразмере и положај који дају хидраулички најповољније искоришћење и најмање трошкове. Улазни подаци за таложник су:

- Таложница са једном комором са повременим испирањем
- Мероводни проток $Q_p = 3.5 \text{ m}^3/\text{s}$
- Мероводни пречник зрна $d_z = 0.5 \text{ mm}$
- Усвојена дубина таложња $h_t = 2.8 \text{ m}$

На дијелу водозавата предвиђен је отвор којим се рибља стаза снабдијева водом из малог језера створеном преградом и потом грађевина рибље стазе са размерама

сходно мјеродавном протоку $1.0 \text{ m}^3/\text{s}$ и разликама нивоа. Поред прелива пројектован је темељни испуст чија је сврха пражњење зајаженог корита ради поправки или испуштања талога који се сакупи испред преграде. Планирана МХЕ је деривациона, односно користи се цјевовод за прихватање инсталисаног протока и спровођење до турбина. Траса цјевовода је постављена на лијевој обали између пута и ријеке, јер је десна обала стрма, стјеновита и тешко приступачна. На лијевој обали има довољно простора за постављање цјевовода и лако доступан ров са пута. Јавно предузеће „Путеви Републике Српске“ издало је смјернице за издавање сагласности ЈП „Путеви РС“ д.о.о. Бања Лука. Инвеститор је прибавио мишљење и сагласности надлежних институција на локацију МХЕ. Траса је просторно постављена тако да обезбјеђује заштиту од великих вода, најмањи број скретања цјевовода и висински положај којим се штити цјевовод од појаве вакуума, односно ниских притисака при прелазним збивањима у цјевоводу код пуштања турбина, заустављања турбина и промјена протока као и испада генератора са мреже. Сразмјере водозахватних грађевина одређене су из услова преливања усвојених великих вода, захватања потребног протока за МХЕ и несметаног протицања биолошког минимума при било којим условима дотока и обезбеђења кретања риба рибљом стазом. Машинска зграда је постављена тако да обезбједи несметан рад турбина при било којим протицајима у ријечи, што првенствено произилази из нивоа великих вода и кавитационих својстава турбина. Из нето висина вршена је провјера губитака за различите пречнике цјевовода и тако је добијено да су најмањи пречник и проток којима се постиже потребна снага мхе од $0,990 \text{ MW}$ и искоришћава сва расположива бруто висина, 1.7 m и $3.45 \text{ m}^3/\text{s}$.

Приликом пројектовања водозавхвата водило се рачуна да рибља стаза која је у њеном саставу буде током цијеле године у раду, а да се притом не наруши снабдевање водом мале хидроелектране. Односно, рибљом стазом мора тећи најмањи гарантовани протицај непрестано током цијеле године, а то је 70 l/s , јер је постројење са деривационим, односно станичним цјевоводом и са дужином од 2320 m . Дно рибље стазе покрива се природним каменом у складу са условима Завода за заштиту природе.

У Доказима се наводи да предметна МХЕ „Крупац“ у свом раду неће користити сировине, а потрошња помоћних материјала у току одржавања истих је занемариво мала. Трансформаторско уље се користи у трансформаторима као електроизолацијско и расхладно средство. У уљним прекидачима међусобно изолује водљиве дијелове и гаси електрични лук. Због потенцијалних опасности које се могу јавити услед манипулације овим уљима, опрема се мора држати у исправном стању и стално се мора контролисати ниво квалитета уља.

У приложеној документацији је наведено да ће се утицаји огледати кроз утицаје током припреме и изградње, као и утицаје у току експлоатације предметне МХЕ. Могући утицаји МХЕ се посебно очекују у периоду изградње, и то у виду аерозагађења (емисија штетних гасова, прашине из грађевинских машина), загађења водотока услед замућења приликом извођења радова, тј. ископу, насипању и одлагању материјала, као и у заузимању, загађењу и деградацији земљишта. На крају закључују, да су утицаји предметне МХЕ на животну средину такви, да се предузетим мјерама у фази градње и експлоатације објекта налазе у прихватљивим границама, те овако описаним процесом рада може постићи заштита животне средине током изградње и експлоатације постројења, па се негативан утицај на животну средину може свести на прихватљив ниво.

У складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине у дневном листу „Глас Српске“, дана 08.08.2018. године објављено је обавјештење о поднесеном захтјеву за издавање еколошке дозволе, а документација је достављена општини Источна Илиџа и општини Трново, дана 03.08.2018. године, ради увида заинтересоване јавности.

У Законом одређеном року а ни до дана одлучивања није било примједби, прилога и сугестија заинтересоване јавности на поднесени захтјев и документацију достављених овом Министарству. Општина Источна Илиџа и општина Трново у својим мишљењима, број 05-012-1325/18 из општине Источна Илиџа и број 03-36-70/18 из општине Трново, наводе да нису имали евидентираних примједби те сходно томе дају позитивно мишљење како би се наставио поступак издавања еколошке дозволе.

Цијенећи да су докази израђени у складу са одредбама члана 85. Закона о заштити животне средине, као и чињеницу да се реализацијом мјера утврђених овим рјешењем утицаји на животну средину могу свести у дозвољене мјере као и да није било примједби јавности и заинтересоване јавности у року остављеном за јавни увид, Министарство је на основу члана 90. Закона о заштити животне средине одлучило као у диспозитиву рјешења.

Накнада у износу од 150,00 КМ наплаћена је у складу Законом о административним таксама („Службени гласник Републике Српске“, број 100/11, 103/11 и 67/13).

Ово рјешење ће бити објављено на интернет страници Министарства за просторно уређење, уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, а обавјештење о издатој еколошкој дозволи ће бити објављено и у једном од дневних листова.

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од пријема овог рјешења. Тужба се предаје у два истоветна примјерка таксирана са 100 КМ судске таксе непосредно Суду или му се препоручено шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

МИНИСТАР

Сребренка Голић

Достављено:

1. „САС“ д.о.о. Прибој
2. Општини Источна Илиџа
3. Општини Трново
4. Републичком еколошком инспектору
5. Евиденцији
6. а/а